

UKENS TEMA side 18-26

Bjørn Olav Hammerstad
UTGAVESJEF

En kirke for krisetider

KIRKEN har alltid kommet til sin rett i krisetider. Det ser ut til å skje igjen i Europa akkurat nå. Med over 4000 ansatte og 50.000 frivillige gjør Den katolske kirkes hjelpeorganisasjon Caritas en formidabel jobb med å lindre nøden til de mange spanjolene som lever på fattigdomsgrensen.

SPANIAS nød har også nådd Norge. Her hjelper Caritas, i samarbeid med Kirkens Bymisjon, de mange sør-europeerne som har søkt lykken i verdens rikeste land.

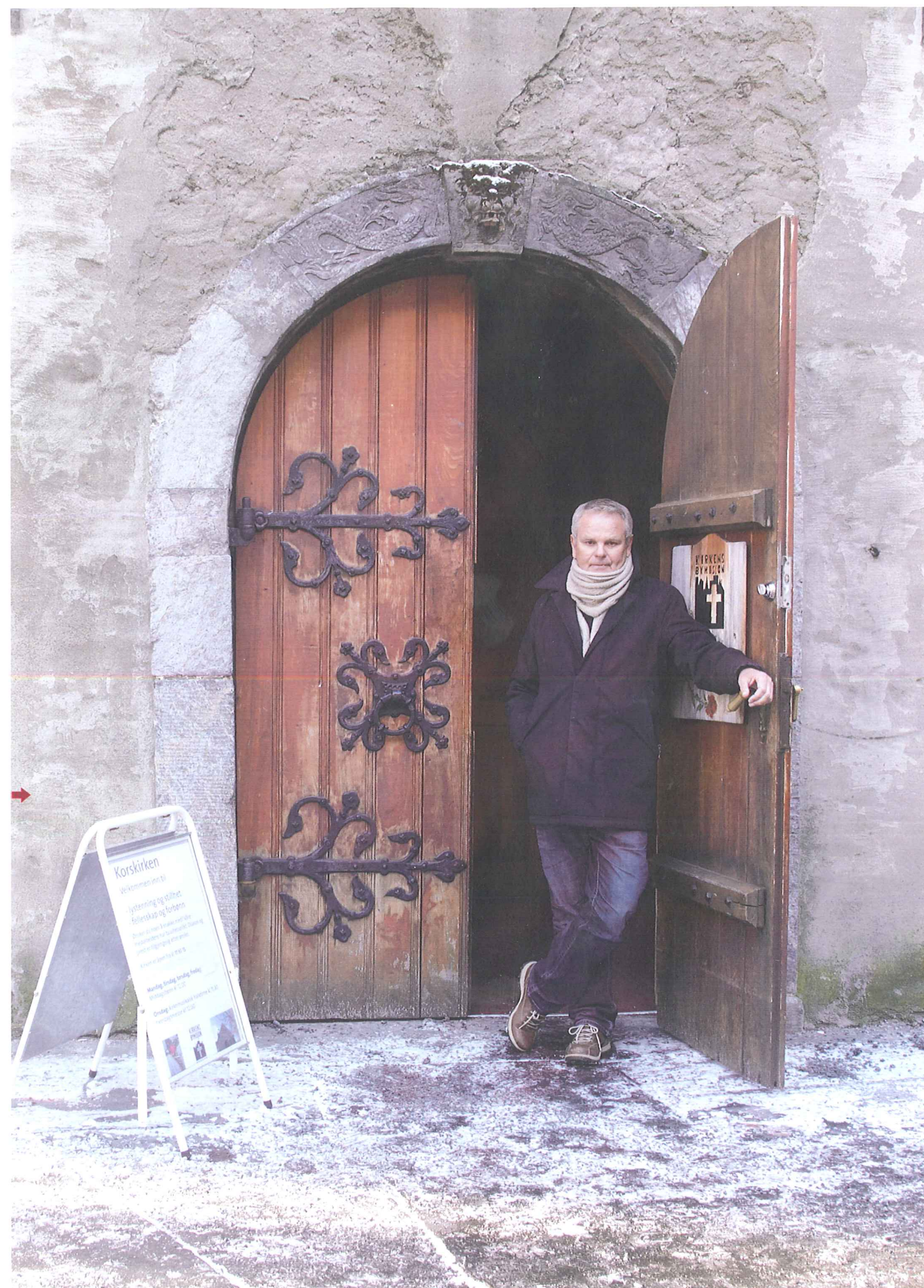
MATERIELL lykke fins det mye av i Norge, men ikke alle som kommer hit får plukke av de beste trærne. Spanjolere og andre europeere må nøye seg med jobber mange nordmenn finner seg for gode for. Mens svenskene har inntatt servicebransjen, og polakkene håndverkerbransjen, har søreuropeerne ennå til gode å sette sitt preg på en bransje og dermed oppnå de fordelene ved rekruttering som dette gir.

Å GI MAT til de fattige har alltid vært et viktig oppdrag for kirken. For 50 år siden hadde nordmenn mer enn nok med å føde seg selv, og fattige i misjonsland i Afrika. Nå er nøden så stor blant innvandrere i vårt eget land at kirken må tenke ut av de tradisjonelle banene og åpne kirkerommet for mer enn åndelig føde. Det har Korskirken i Bergen gjort, og Den katolske kirke i Oslo.

DE FREMSTÅR som et eksempel på god forvaltning, og minner oss om matutdelingen de første kristne stod for slik det er beskrevet i Apostlenes gjerninger.

Åpen kirke for eurokrisens ofre

En ting er å stille sin egen sult, en annen å hjelpe familien i hjemlandet. Kirken viser seg å være en redningsplanke for europeiske jobbsøkere. **forts. III**

MED HÅP OM EN FREMTID: Litaueren «Pueblo» (28) har ingen jobb og egentlig ikke noe sted å bo. Mesteparten av det han eier, bærer han i en sekk på ryggen. Bæreposen er fylt med matvarer fra Kirkens Bymisjon, sponset av Kiwi.

GRATIS: Robin Hood-huset tilbyr gratis middag til alle som kommer. Det er stort sett alltid fullt, forteller daglig leder, Marco Amano.

i Hjelp til arbeidsinnvandrere

- Over dobbelt så mange personer fra Spania og Hellas søkte om skattekort i Norge i fjor enn året før.
- EU-borgere har rett til opphold og arbeid i Norge, men nyter ikke umiddelbart de samme helsegodene som nordmenn, selv om de betaler skatt i Norge.
- Kirkens Bymisjon og Den katolske bistandsorganisasjonen Caritas hjelper mange fra Øst- og Sør-Europa med mat og rådgivning.
- I Bergen samarbeider Kirkens Bymisjon, Robin Hood-huset, Caritas og byrådsavdeling for sosial, bolig og områdesatsing.

HAN GÅR OPP den slitte tretrappen til andre etasje i Robin Hood-huset i Bergen. Litaueren «Pueblo» (28) har ingen jobb og egentlig ikke noe sted å bo.

Han kom til Norge i april i fjor for å jobbe fordi som han sier: Det er bedre lønn her enn i Litauen. For øyeblikket er han uten jobb, men han har hatt flere jobber tidligere. Fiskemarkedet, Securitas og et hotell i Sogn og Fjordane. Nå forsøker han å få jobb som brannvakt i et sikkerhetselskap.

– Hvordan klarer du å overleve i Norge uten jobb?
– Jeg bor hos ulike venner og maten jeg får på Robin Hood-huset og her i Korskirken er helt nødvendig for å overleve. Av og til får jeg litt mat i en restaurant. De siste to ukene har jeg ikke brukt en eneste krone.

«PUEBLO» VIL IKKE omtale seg som en troende. Han liker å gå sine egne veier og vil ikke at noen skal fortelle ham hva han skal tro på.

– Jeg går mest til menigheter for å møte hyggelige folk.

Av og til går han til Pinsekirken Tabernaklet eller Bergens International Church, men det er ikke så ofte.

En stund ut i intervjuet forteller den unge mannen at «Pueblo» ikke er hans virkelige navn. Men siden jeg ikke er hans arbeidsgiver føler han det best slik, det er en måte å holde på anonymitet.

– Men du kan finne meg på Facebook, smiler han.

Mesteparten av det han eier fins i sekken på ryggen hans.

SPANSK TV-PROGRAM: Francisco Pastor (45) fikk løfter om lønninger på rundt 30.000 kroner i måneden hvis han kom til Norge.

HUSLY: Skiltet utenfor Robin Hood-huset viser vei opp til et lokale hvor det serveres varm mat hver dag. Et par haster forbi.

KOSTBART FALL: Florin V. (41) ønsker ikke å stå frem med fullt bilde. Han falt på isen og fikk en ryggskade som plasserte ham utenfor arbeidslivet i flere måneder. Det kostet ham dyrt.

LYS I MØRKET: Flere små lys er tent i globen i Korskirken. Kirken gir søkende mulighet til å be, tenne et lys eller samtale med en diakon.

– Jeg har noe mer hos vennene mine, men det er ikke praktisk å eie så mye.

I natt skal han sannsynligvis bo hos noen venner, men han kan ikke bli for lenge.

– Jeg ønsker ikke å være til bry, sier han.

I DAG SERVERER Robin Hood-huset blodpudding og poteter til de rundt 50 menneskene som har fylt det trange lokalet. Noen sitter rundt et avlangt bord, andre har inntatt sofaene, mens en tredje gruppe er benket foran de fire pc-ene som står langs veggen. De som røyker må gå ytterligere en etasje opp og ut på en liten terrasse. Her står de og utveksler erfaringer fra det norske samfunnet. Et samfunn som kan skryte av det beste arbeidsmarkedet og de mest lukrative velferdsordningene. De aller fleste snakker spansk, portugisisk eller et annet osteuropeisk språk, og få av dem behersker norsk.

MEN ERFARINGENE med det norske paradiset er delte. Francisco Pastor (45) fikk et toft møte med Norge da han kom hit for halvannet år siden.

– Jeg jobbet opprinnelig i byggebransjen, men mistet jobben. Jeg måtte se meg om etter andre muligheter i andre land, forteller Francisco til Velsignet Helg.

Valget falt på Norge på grunn av den lave arbeidsledigheten, utsikten for gode lønninger og et bra liv. Rådet

om Norge kom fra et populært tv-program i Spania som heter «Spanjoler i utlandet». Her ble to menn fra Madrid intervjuet. De hadde funnet sitt paradisi i fiskeindustrien i Nord-Norge. I programmet fortalte de at mennene tjente gode penger, cirka 4000 euro (30.000 kr) i måneden.

– DA JEG KOM var det svært vanskelig. Jeg hadde ingen inntekt og stod i fare for å miste huset mitt i Spania, så jeg hadde betalt på i flere år.

Den første jobben han fikk i Norge var i et renholds-firma. Han fikk jobbe to timer per dag i tre måneder, så var det slutt. Deretter fulgte tre nye måneder uten jobb. Så fikk han jobb i et nytt rengjøringsbyrå. Det er en fulltidsjobb som gir ham penger nok til å betale på huset i Spania, og klare seg i Norge. I år vil han dedikere seg til å lære norsk.

– Det har vært vanskelig å lære seg norsk tidligere på grunn av alt stresset med å få endene til å møtes. Samtidig har det vært håpløst for meg rent sosialt å ikke kunne snakke med nordmenn, så nå vil jeg lære meg norsk, forteller spanjolen.

Han føler seg nå tilfreds, og liker Norge.

INNTEKTEN FRA renholdsjobben til tross, Francisco føler at han fortsatt trenger maten han får på Robin Hood-huset, og den ene posen med matvarer han får utdelt i Korskirken to ganger i uken. Selv om 45-åringen kommer fra et

land med mange katolikker er han ikke overbevist om sin egen tro.

– Jeg er ikke overbevist verken i den ene eller andre retningen, men jeg forkaster heller ikke troen. Jeg er usikker på hva jeg skal tro for øyeblikket, sier han.

Hjemme har han verken kone eller barn, men han har brodre. De er heldigvis i jobb, og han håper selv at han skal kunne komme tilbake om noen år og få fast jobb i hjemlandet.

DAGLIG LEDER i Robin Hood-huset, Marco Amano, opplever daglig hvordan nordmenn og andre europeere faller utenom det norske velferdssystemet. Det gamle huset ligger bare et steinkast fra Bryggen og er gjemt i et smau som ligner mye på det Amalie Skram skriver om i Hellemysrøkket. Men huset er ikke et sted hvor folk kommer for å drikke mjød. Det er et sted hvor trengende får gratis mat og en mulighet til å være sosial uten at det koster penger.

– Her er alt gratis. Vi gir folk mulighet til å lese aviser, surfe på internett og spise et godt måltid mat. Noen driver også med hobbyaktiviteter, språkkurs og skrivekurs. Det er ikke så mange som gjør dette i samfunnet. Derfor trengs vi, sier Marco.

Å JOBBE PÅ Robin Hood-huset er givende, men også trist noen ganger. Marco er utdannet sosionom og erfarer hver uke både solskinn og mørke skyer i livene til sine stamgjester.

MATKØ: Omlag 70 personer stiller opp i matkøen hver mandag og torsdag. – Det er åpent for alle, ingen spør om du har jobb eller ikke, forteller Leif Jarle Theis fra Kirkens Bymisjon. I bakgrunnen ser vi køen av folk som kommer for å hente mat.

– Vi har mange utfordringer knyttet til arbeidsinnvandring i Norge. Vi har mange vanskelige, triste og tunge historier. Men noen ganger ser vi solskinnshistorier. Det kan være personer som har mistet alt, de har to tomme hender og sloss for å overleve. Etter en tid klarer de det, de etablerer seg i Norge og får fast grunn under føttene.

Robin Hood-huset er en livssynsnytral organisasjon, men utvekslingen med Korskirken er viktig, fordi man jobber med mange av de samme personene.

– Vi deler erfaringer og bekymringer. Så gir vi tilbakemeldinger til politikere og viser hvor velferdssystemet svikter, forteller sosionomen.

– Vi vet jo at matutdelingen er en regningsplanke for mange og utgjør livsgrunnlaget for de som er dårligst stilt.

SPANJOLEN FLORIN V. (41) er i en situasjon han selv beskriver som fortvilende. Hjemme har han to sønner på 10 og 16 år og en kone. Hans kone har heldigvis fått en deltidsjobb, men han selv har vært satt ut av arbeidslivet i Norge på grunn av et fall på isen.

Det hele begynte overraskende bra. Florin kom til Norge dagen før 17. mai og fikk et festlig møte med den norske folkesjelen. Dagen etter nasjonaldagen fikk han jobb på fiskemarkedet på Bryggen. Hans store fordel var at han kunne hele syv språk. Etter at turistsesongen tok slutt og fiskehandlerne pakket ned bodene sine, fikk 41-åringen jobb i sikkerhetselskapet Securitas. Driftig som han var tok han et kurs i rigging av stillas på land og off-shore. Av en eller annen grunn tok jobben i Securitas slutt, og Florin fikk jobb på en søppelbil. Det neste som skjedde var ubehagelig, ifølge spanjolen. Han forklarer det slik:

– **I RENHOLDSFIRMAET** fortalte de meg at jeg skulle få en normal kontrakt etter to uker hvis jeg gjorde en god jobb. Jeg fikk dårlig betalt de to første ukene. Etter to uker var alle fornøyd med jobben min. Jeg jobbet 15 timer hver dag. Etter to uker fikk jeg ukeskontrakter, en uke av gangen. Det var ikke avtalen i det hele tatt. Jeg sa at de like gjerne kunne si meg opp i stedet for å gi meg en underbetalt jobb. Jeg sa til slutt opp jobben selv. Kan du stole på folk som lyver for deg? spør Florin.

– Jeg forventer å få den samme behandling som alle andre. Om dette er lovlig eller ikke vet jeg ikke, men jeg

liker ikke at folk lyver, legger han til.

Så skjedde det som ikke skulle skje. Spanjolen falt utenfor en elektronikkbutikk og skadet ryggen. Det plasserte ham utenfor arbeidsmarkedet. Regningene hopet seg opp, og han klarte ikke å betale månedsleie på 6000 kroner. I tillegg til å betale leie for leiligheten i Norge må han betale ned lånet på huset sitt i Spania, der familien bor.

Han forsøkte å få dekket tapet av inntekt ved å engasjere en advokat, men ingen var interessert i å ta saken. Tapet av inntekt gjorde at tobarns-pappaen ikke kunne komme hjem til familien i julen, og de fikk ingen gaver.

NÅ SKYLDER Florin leie i Norge for tre måneder, og må snart flytte ut hvis han ikke kan betale for seg. Heldigvis er spanjolen tilbake i jobb denne uken, nå som trailer-sjåfør.

Florin er fortvilet over den norske velferden som ikke kom ham til hjelp da han trengte det som mest.

– Min historie er tragisk fordi jeg traff bakken hardt og ble skadet. Jeg vil bare bli respektert. Jeg har jobbet her og betalt skatt som alle andre. Men når man får en skade, slik jeg fikk i november, står man der og får ikke den hjelpen man trenger fordi jeg ikke har bodd her i et helt år. Likevel, jeg betalte skatt, ikke sant?

DET ER TORS DAG. Det betyr at de fattige i Robin Hood-huset kan få se en pose med matvarer noen hundre meter unna, i Korskirken. En time etter at matserveringen har startet i Robin Hood-huset, starter utleveringen av dagligvarer i kirken.

Leif Jarle Theis er daglig leder i Kirkens Bymisjon i Bergen. Med skjerfet godt knyttet om halsen smiler han til oss utenfor Korskirken. Døren til kirken er åpen, og et skilt utenfor ønsker hvem som helst velkommen inn for å be, tenne et lys eller lette sitt hjerte for diakonen.

Theis og de andre i Kirkens Bymisjon i Bergen møter hver uke en rekke EU-borgere. De har rett til å oppholde seg i Norge og arbeide her, men de faller ofte utenfor når det gjelder rett til sosialhjelp og helsehjelp. De får akutt helsehjelp, men har ikke vanlig tilgang til helsetjenester slik nordmenn har.

– Får de en kronisk skade må de betale for det. Det gjør dem sårbare, forteller Theis.

VED EN AV sideinngangene til Korskirken står det en

ansamling av rundt 20 personer. De er her i dag for å få matvarer, sponset av Kiwi. Theis overvårer matutdelingen og gjør sine tanker.

– Mange kommer med forventninger om at i Norge skal de tjene gode penger og kunne sende hjem til familien. Så havner de her og må få gratis mat, og så foler de skam.

Tidligere var det første mann til mølla. Nå har kirken innført en kø-ordning som gir mer ro i rekkene, og fører til at man faktisk ikke trenger å stå utenfor kirken i 10 minusgrader for å vente på sin tur.

– Det er Sør-Europeere, stranda arbeidssøkende og romfolk som i all hovedsak kommer hit. I tillegg kommer en del nordmenn, men overvekten er folk fra Sør-Europa.

– Får de noe annet enn diakonal hjelp?

– Vi er opptatt av det hele menneske, ånd, sjel og kropp. Og vi har Korskirken som er åpen. Det er en god del av de som kommer hit som bruker kirkerommet med lystennning, stillhet, for å varme seg og få noen å prate med.

UTDELINGEN av matvarer går mot slutten da «Pueblo» dukker opp. Den rosa paraplyen stikker opp av sekken og danner en kitchaktig kontrast til den hvite boblejakken.

Han slipper å stå lenge ute i kulda i dag. To dører, en trapp ned og så er han der. I et rom, som minner om en krypt på cirka 30 kvadratmeter, foregår matutdelingen. Vi får ikke lov til å ta bilder her inne i respekt for de oppmøtte. Kasse på kasse med matvarer står plassert oppå de avlange trebordene. I enden av rommet, et stykke opp på veggen, henger det et bilde av en engel omkranset av skyer. Det er ikke en liten tykk engel som sitter på en rosa sky og funderer, men en seirende engel som skrider frem over himmelen. Matkassene i kirkens siderom gir kanskje ikke de trengende en rosa sky i hverdagen, men de gir dem definitivt en mulighet til å overvinne den umiddelbare sulten. Lederen for Kirkens Bymisjon står tett inntil veggen i det trange rommet. Han håper de oppmøtte også vil gå inn den andre døren i kirken og finne mat for sjelen.

Tekst: BJØRN OLAV HAMMERSTAD
Foto: MAGNAR BØRNES